

9. Seznam příloh

- Fotografie č. 1: Neosobní zobrazení čínských nepokojů (s. 125)
- Fotografie č. 2: Obama a gesto vítězství (s. 125)
- Fotografie č. 3: Obama a archetypální adorační gesto (s. 126)
- Fotografie č. 4: Sáblíková jako česká hrdinka (s. 126)
- Fotografie č. 5: Tradice jako častý motiv novinových fotografií (s. 127)
- Fotografie č. 6: Tradice jako častý motiv novinových fotografií (s. 127)
- Fotografie č. 7: Sáblíková na titulní straně (s. 128)
- Fotografie č. 8: Jágr jako povinná výbava sportovní rubriky (s. 128)
- Fotografie č. 9: Proruský prezident Ukrajiny Janukovyč (s. 129)
- Fotografie č. 10: Oslava vítězství v národních barvách (s. 129)
- Fotografie č. 11: Čeští hrdinové z řad sportovců (s. 130)
- Fotografie č. 12: Národní divadlo jako symbol češství (s. 130)
- Fotografie č. 13: Prezident Masaryk se vrací do Lán (s. 131)
- Fotografie č. 14: Kroj a Masaryk, dva obrazy češství (s. 131)
- Fotografie č. 15: Klaus jako osvícený, zpátečnický panovník (s. 132)
- Fotografie č. 16: Medveděv poslouchá instrukce z Kremlu (s. 132)
- Fotografie č. 17: Obama a racionální gestikulace (s. 133)
- Fotografie č. 18: Oslava jako častý motiv novinových fotografií (s. 133)
- Fotografie č. 19: My jsme to nevzdali a komunismu vzdorovali (s. 134)
- Fotografie č. 20: Povodeň jako mýtus katastrofy (s. 135)
- Fotografie č. 21: Povodeň jako mýtus katastrofy (s. 135)
- Fotografie č. 22: Hokej = radostná gesta, vlajky, český znak (s. 136)
- Fotografie č. 23: Světoobčan Cimrman je skutečný hrdina českého národa (s. 136)
- Fotografie č. 24: Obama z pohledu působí jako mocný vládce (s. 137)
- Fotografie č. 25: Oslava válečných hrdinů formou fotografie (s. 137)
- Fotografie č. 26: Slovensko v tragických konotacích (s. 137)
- Fotografie č. 27: Fotbalový šok, všichni kromě Slováků se nudí (s. 138)
- Fotografie č. 28: Jágr, srdce, státní znak aneb vyhráli jsme (s. 138)
- Fotografie č. 29: Masopust (s. 139)
- Fotografie č. 30: S USA jsme kamarádi (s. 139)
- Fotografie č. 31: Šlechtic Schwarzenberg před Hradem (s. 140)
- Fotografie č. 32: Plakát Sáblíkové s podpisem (s. 140)

Příloha č. 33: Karel Čapek, Národní zvyky (s. 141-145)

10. Přílohy

Fotografie č. 1⁴³¹ – Neosobní zobrazení čínských nepokojů

Fotografie č. 2⁴³² – Obama a gesto vítězství

⁴³¹ Mladá fronta DNES. 23. 1. 2010, XXI, 19, s. A6.

⁴³² Mladá fronta DNES. 2. 2. 2010, XXI, 27, s. B1.

MĚNE ZAHRANIČÍ, VICE AMERIKY. Prezident Barack Obama se letos pravděpodobně zaměří hlavně na domácí problémy. Kritici mu vycítají, že je od nich příliš odtržený.

Fotografie č. 3⁴³³ – Obama a archetypální adorační gesto

Fotografie č. 4⁴³⁴ – Sáblíková jako česká hrdinka

433 Mladá fronta DNES. 3. 2. 2010, XXI, 28, s. A6.

434 Mladá fronta DNES. 26. 2. 2010, XXI, 48, s. C6.

Fotografie č. 5⁴³⁵ – Tradice jako častý motiv novinových fotografií

Fotografie č. 6⁴³⁶ – Tradice jako častý motiv novinových fotografií

⁴³⁵ Mladá fronta DNES. 15. 2. 2010, XXI, 38, s. A5.

⁴³⁶ Mladá fronta DNES. 15.2. 2010, XXI, 38, s. A4.

Fotografie č. 7⁴³⁷ – Sáblíková na titulní straněFotografie č. 8⁴³⁸ – Jágr jako povinná výbava sportovní rubriky

⁴³⁷ Mladá fronta DNES. 16.2. 2010, XXI, 39, s. A1.

⁴³⁸ Mladá fronta DNES. 19.2. 2010, XXI, 42, s. A1.

Fotografie č. 9⁴³⁹ – Proruský prezident Ukrajiny Janukovyč

Zlatá jízda za miliony

Manažeři rychlobruslařky Sáblikové teď rozjždějí závod o to, jak zúročit její fenomenální úspěch

Hry končí za 3 dny, Česko má zatím 5 medailí

ZLATO (14. únor) M. Sábliková, 3 000 m	BRONZ (21. únor) M. Sábliková, 1 500 m	ZLATO (24. únor) M. Sábliková, 5 000 m
BRONZ (15. únor) L. Bauer, běh na lyžích 15 km	BRONZ (24. únor) Štafeta: zleva Koukal, Magaš, Bauer, Jakš	

... Rychlobruslařka Martina Sábliková přiveze z Vancouveru dvě zlaté a jednu bronzovou medaili. Nejcennější kov přitom vy...
...ského výboru Jacques Rogge, který sledoval. „Je to definitivně bruslařská královna,“ prohlásil Rogge.
...sbírat miliony korun. Sábliková je už teď milionářka. Ještě se ani nevrátila z her a může počítat s nejméně osm...
...stala zhruba milion za to, že se nechala nafotit do reklamy ČEZ.
...Tím byl jen začátek. Právě divadlo
...Tím kolem Sáblikové se na tu

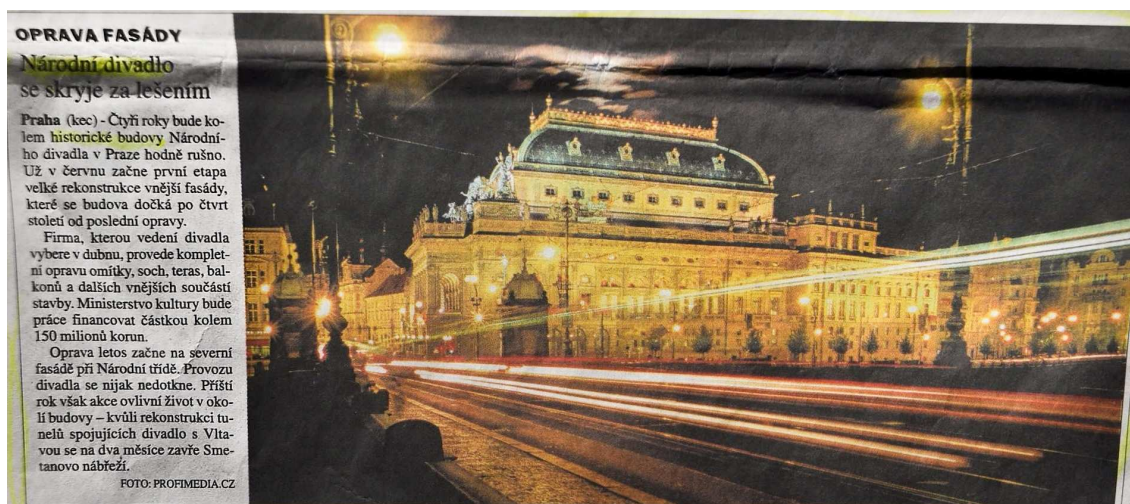
Fotografie č. 10⁴⁴⁰ – Oslava vítězství v národních barvách

⁴³⁹ Mladá fronta DNES. 26. 2. 2010, XXI, 48, s. A11

⁴⁴⁰ Mladá fronta DNES. 26.2. 2010, XXI, 48, s. A1.

Fotografie č. 11⁴⁴¹ – Čeští hrdinové z řad sportovců

Fotografie č. 12⁴⁴² – Národní divadlo jako symbol češtví

⁴⁴¹ Mladá fronta DNES. 2.3. 2010, XXI, 51, s. C1.

⁴⁴² Mladá fronta DNES. 5.3. 2010, XXI, 54, s. A4.

Fotografie č. 13⁴⁴³ – Prezident Masaryk se vrací do Lán

Fotografie č. 14⁴⁴⁴ – Kroj a Masaryk, dva obrazy češství

⁴⁴³ Mladá fronta DNES. 5.3. 2010, XXI, 54, s. A2.

⁴⁴⁴ Mladá fronta DNES. 8.3. 2010, XXI, 56, s. A2.

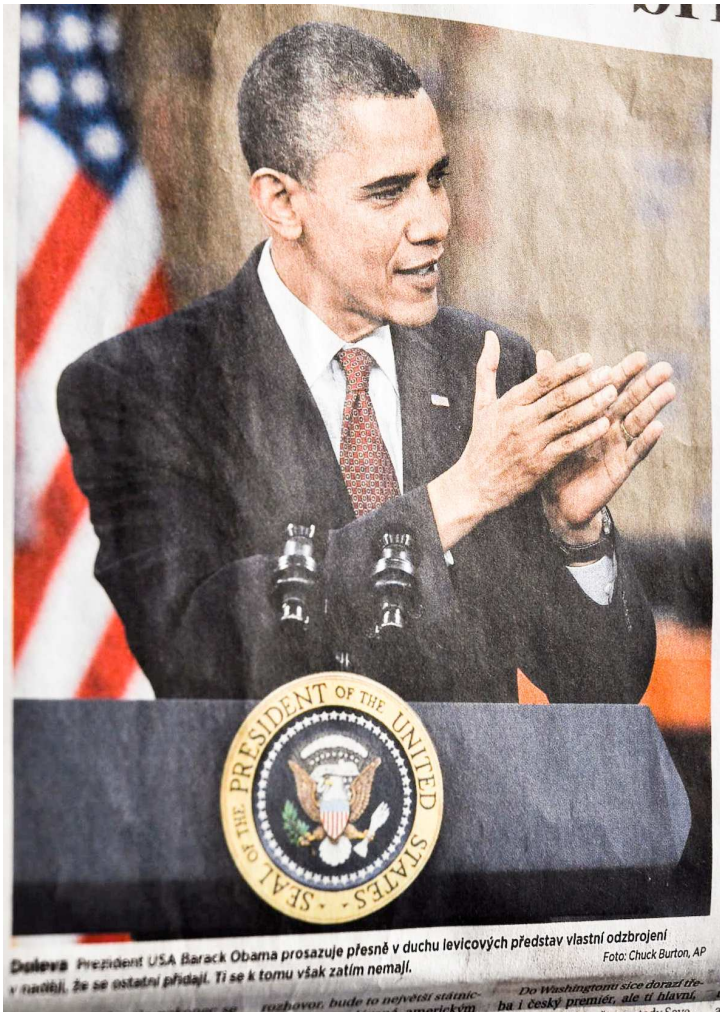
Fotografie č. 15⁴⁴⁵ – Klaus jako osvícený, zpátečnický panovník

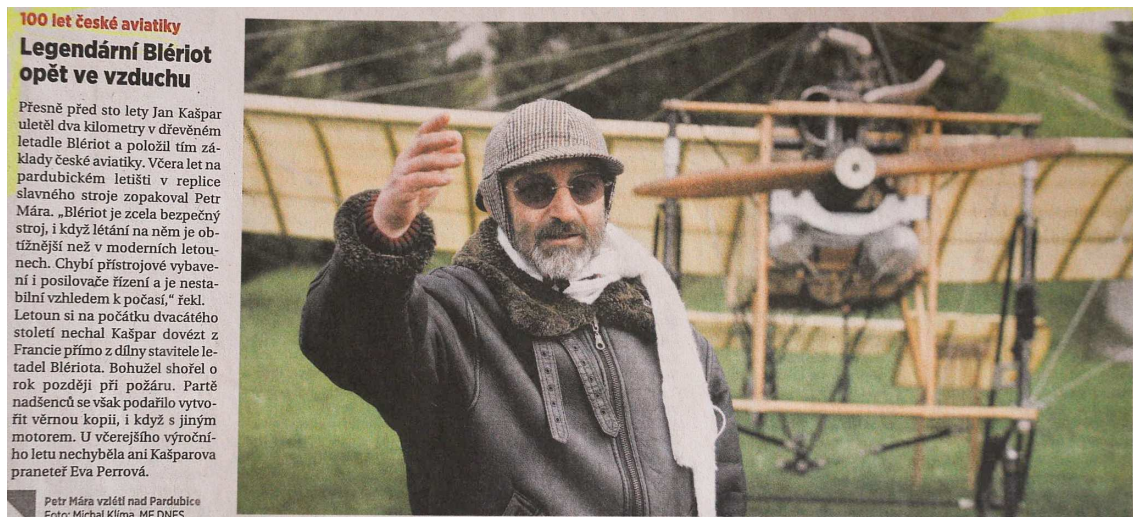
Fotografie č. 16⁴⁴⁶ – Medveděv poslouchá instrukce z Kremlu

⁴⁴⁵ *Mladá fronta DNES*. 13.-14.3. 2010, XXI, 61, s. A4.

⁴⁴⁶ *Mladá fronta DNES*. 7.4. 2010, XXI, 81, s. A7.

Fotografie č. 17⁴⁴⁷ – Obama a racionální gestikulace

Fotografie č. 18⁴⁴⁸ - Oslava jako častý motiv novinových fotografií

⁴⁴⁷ *Mladá fronta DNES*. 7.4. 2010, XXI, 81, s. A6.

⁴⁴⁸ *Mladá fronta DNES*. 17.4. 2010, XXI, 90, s. A5.

Fotografie č. 19⁴⁴⁹ – My jsme to nevzdali a komunismu vzdorovali

⁴⁴⁹ *Mladá fronta DNES*. 11.5. 2010, XXI, 108, s. A6.

Fotografie č. 20⁴⁵⁰ – Povodeň jako mýtus katastrofy

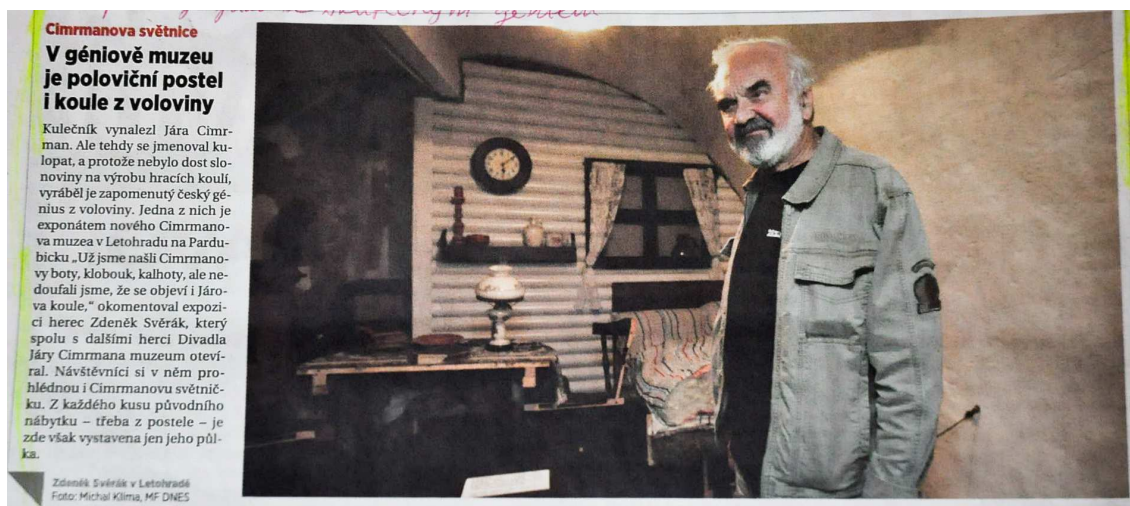
Fotografie č. 21⁴⁵¹ – Povodeň jako mýtus katastrofy

⁴⁵⁰ Mladá fronta DNES. 18.5. 2010, XXI, 114, s. A1.

⁴⁵¹ Mladá fronta DNES. 19.5. 2010, XXI, 115, s. A1

Fotografie č. 22⁴⁵² – Hokej = radostná gesta, vlajky, český znak

Fotografie č. 23⁴⁵³ – Světobčan Cimrman je skutečný hrdina českého národa

⁴⁵² Mladá fronta DNES. 25. 5. 2010, XXI, 120, s. A2-A3.

⁴⁵³ Mladá fronta DNES. 15.6. 2010, XXI, 138, s. A6.

Fotografie č. 24⁴⁵⁴ – Obama z pohledu působí jako mocný vládce

Fotografie č. 25⁴⁵⁵ – Oslava válečných hrdinů formou fotografie

Fotografie č. 26⁴⁵⁶ – Slovensko v tragických konotacích

⁴⁵⁴ Mladá fronta DNES. 17.6. 2010, XXI, 140, s. A1.

⁴⁵⁵ Mladá fronta DNES. 19.6. 2010, XXI, 142, s. A3.

⁴⁵⁶ Mladá fronta DNES. 21. 6. 2010, XXI, 143, s. C1.

Fotografie č. 27⁴⁵⁷ – Fotbalový šok, všichni kromě Slováků se nudí

Fotografie č. 28⁴⁵⁸ – Jágr, srdce, státní znak aneb vyhráli jsme

⁴⁵⁷ Mladá fronta DNES. 25. 6. 2010, XXI, 147, s. A1.

⁴⁵⁸ Mladá fronta DNES. 25.5. 2010, XXI, 120, s. A1.

Fotografie č. 29⁴⁵⁹ – Masopust Fotografie č. 30⁴⁶⁰ – S USA jsme kamarádi

⁴⁵⁹ Mladá fronta DNES. 18.2. 2010, XXI, 41, s. A8

⁴⁶⁰ Mladá fronta DNES. 10.-11. 4. 2010, XXI, 84, s. A1.

Fotografie č. 31⁴⁶¹ – Šlechtic Schwarzenberg před Hradem

Fotografie č. 32⁴⁶² – Plakát Sáblíkové s podpisem

⁴⁶¹ Mladá fronta DNES. 1. 6. 2010, XXI, 126, s. A1.

⁴⁶² Mladá fronta DNES. 25. 2. 2010, XXI, 47, s. C5.

Těmto zanedbaným, ale obecně rozšířeným obyčejům chci věnovati trochu místa a studia.

Zaujímání stanoviska

Zaujímání stanoviska je národní obyčej, který se vykonává zpravidla, dostaví-li se něco nového. Tento zvyk je příbuzný s jiným, který se jmenuje „vzetí na vědomí“. Vzetí na vědomí je intelektuální obřad, kterým se nějaká nová věc nebo okolnost přijímá z jisté poloeistence, z jakéhosi stavu čekatelství do plné, uznané a přípustné existence. Tím, že jsem něco vzal na vědomí, jsem — abych tak řekl — dovolil, aby to bylo.

Zaujímání stanoviska je obřad, kterým přijímám novou věc nejen do třídy faktů, nýbrž mezi skutečnosti tak solidní a známé, že o nich mohu nadále říkat pořad to samé. Co o nich říkám, je lhotejně; je to obyčejně něco docela vedlejšího nebo se to samotné věci vůbec netýká; podstatné je, že je tu něco neměnného, totiž ustálená věta, kterou budu mít kdykoliv po ruce, kdy se setkám s dotyčnou věcí nebo okolností.

Zaujímání stanoviska je vskutku obřad čili proces čistě formální. Nepředpokládá ani zájem o věc, k níž stanovisko zaujímám, ani jakoukoliv znalost věci. Naopak, každá podrobnější znalost věci hrubě ztěžuje zaujetí stanoviska. Nejlépe se stanovisko zaujímá zdálky. Často je třeba obejít věc tak, aby ležela v nějakém jiném směru, dejme tomu nalevo ode mne; teprve pak mohu k ní zaujmout stanovisko.

Pokud jsem k věci nezaujal stanoviska, je jaksi nehotová, nedodělaná, k ničemu; jelikož o ní mohu říci cokoliv, nemohu o ní říci nic. Teprve když si ze všech možných tvrzení vyberu jedno určité a rozhodnu se opakovat je, kdykoliv o věci nebo i o čemkoliv jiném bude řeč, zaujal jsem stanovisko a vynesl soud. Vynášení soudu je cosi jako vynášení Smrtky; připojuje-

477

sel prosedět celý večer jako cizí a neúčastný pán, myslící na to, že by v této chvíli byl někde jinde na svém místě. Je to jisté trapné, ale pro divadlo je to hrozně. Umrtvuje to uvnitř i zevně. Referát unaveného pána je vražděnější než pořádný nájezd nebo důvodná kritická rána. Hrát pro neúčastné a zrudlé, ně diváky je pro herce tolik jako hrát pod vodou kopanou s olověným míčem. Váže ho to na všech údech. Proto bývají zrovna premiéry nejhorším představením. Dále, kritika má síce daleko menší vliv na obecnost, než se obyčejně soudí, ale nějaký vliv má přece; kritická blazeovanost má pak nejvic schopnosti zachvacovat publikum. Že to má zpětný vliv na kásu, a tím i na produktivnost divadla, rozumí se samo sebou.

Kritik v divadle, kritik z povolání se nemá v divadle co bavit nebo nudit; v divadle má prostě pracovat na divadle. Není totiž třeba, aby rozdíl chválu nebo hanu, nýbrž aby spolupracoval a oživoval. Trochu chvály zaslouží si divadlo vždy, aspoň za to, že jeho práce je stále horečná a daleko intenzivnější, než si můžete zdálky představit.

Lidové noviny 25. 7.

NÁRODNÍ ZVYKY

Abych začal definici: Národní zvyky jsou ony obyčeje, jež nemají prakticky jiného účelu než ten, aby se dělaly; někdy bývají spojeny s pocitem zábavy. Národní zvyky jsou například stavění májí, vynášení Morany, pořádání oslav a podobně. To jsou národní zvyky hromadné. Vedle nich jsou národní zvyky rodinné, jako například rozsvěcování hromniček, sbírání pokrov pro štěstí nebo takzvané veliké poklizení před svátků. Nejmeně pozornosti věnoval dosud národopis národním zvykům, jež vykonává člověk v kruhu nejužším, totiž sám pro sebe.

476

⁴⁶³ ČAPEK, Karel. *Spisy XVII : O umění a kultuře*. Praha : Spisovatel, 1985. Národní zvyky, s. 476-484.

Lítí čisté víno

Nalítí někomu čistého vína náleží mezi staroslovanské zvyky pohostinnosti. Nesmí to být víno lehké ani šumivé, suché ani sladké. Nalévání čistého vína záleží podstatně v tom, že někomu vynadám; čím víc a silněji mu vynadám, tím je to víno čistší. Účelem tohoto zvyku není uctít a rozjářit toho, jemuž nalévám, nýbrž potěšit své srdce a jaksi si ulevit.

Uctívání jednoho muže

Tento zvyk je poněkud záhadný; musíme předpokládati, že kdysi existovala vynikající mužská osobnost, která se neobyčejně přesně a spolehlivě dostavovala, kde jí bylo třeba, povstávala zvláště dočvilným a slavnostním způsobem, který podnes nevymizel z paměti lidí, a i jinak jednala naveskrz příkladně. O tomto muži není dále nic známo, ani jeho jméno, ba ani věk, kdy žil; uvádí se prostě jako „jeden muž“. Na jeho zářivý příklad se vzpomíná podnes, říká-li se dejme tomu „dostavte se všichni jako jeden muž“ nebo „shromáždění povstali jako jeden muž“ nebo i „dalo se na pochod jako jeden muž“. Je ostatně dobře, že neznáme jeho jména; zní to naléhavěji a tajemněji, než kdybychom řekli „dostavte se všichni jako Václav Říha“, nebo „shromáždění povstalo jako František Šedivý“. Navrhuje se, aby byl Jednomu Muži postaven pomník; doufám, že všichni jste pro to jako jeden muž.

Zakročování rozvázných živilů

Zakročování rozvázných živilů se děje všude tam, kde se nestane něco, co užuž by se málem mohlo stát. Například: díky za-

me se tím k události, která nastala naprosto bez našeho přičinění. Jenže při vynášení Smrtky se Smrtka hodí do vody a nechá uplavat; při vynášení soudu se to bohužel neděje.

Stanovisko lze zaujmouti ke všemu: k aviatice, deflaci, socialismu, modernímu malířství nebo divadelní krizi; nejsnáze k věcem, po kterých nám docela nic není, tíže k věcem, o kterých jsme poněkud informováni, nejlépe k těm, se kterými máme, tvoříme a věřme, co dělat; naprosto nelze zaujmout stanoviska sám k sobě.

Přiložení ruky

Přiložení ruky je zvyk, jež velmi často vykonáváme, když se něco děje, zejména věci, ve kterých se nevyznáme a do nichž se nemáme plést. Je to činné brání účasti na osudu druhých lidí nebo zasahování do takzvaného běhu událostí.

Podstata přiložení ruky je v tom, že naprosto nepřikládáme ruku, nýbrž začneme mluvit a radit. Svalí-li se na ulici kuň, přiložíme ruku tím, že řekneme, aby ho někdo vzal za ocas. Ruka se přikládá obyčejně, když je takových rukou celá kupa; a přece to není národní zvyk hromadný, nýbrž individuální, neboť celý vtip té živé účasti je v tom, že každý přikládá ruku jinak a doporučuje něco jiného.

Tento národní zvyk je spojen s intenzivním pocitem zábavy, neboť dovoluje nám, abychom toho, jemuž přikládáme ruku radíme, považovali za osla.

Přiloží-li ruku někdo, kdo tomu náhodou opravdu rozumí, řekne se, že tohle by každý dovedl nebo že ten chlap tu chce poroučet nebo něco podobného. Národní zvyk se totiž ve své čistotě nemá kalit praktickou užitečností, jsa především zába-

správné žvýkání. Vůbec pak veřejná práce je taková stavební živnost, kde se budují jenom základy a samé základy a patrně nic víc. O nikom se neřekne, že zasklil naše pojišťovnictví, oslavil rovnost v odborných školách, omlít naše klusáctví nebo vykonal potřebné lakýrnické práce na poli mravního hnutí. Přivést o kousek výš nebo dál, co už tu je „vybudováno v základech“, to není to pravé zasloužené dílo; něco přihoblovat a vyspravit, opatřit trochu pohodlí pro každého, udělat to pěkně na pohled, připravit k hladkému a modernímu fungování a to vše pořídít lacino a navěky, to už nenáleží k národnímu zvyku budování.

Mluvení nahlas a do očí

Říci něco nahlas a do očí, to je také takový národní zvyk, který má své závažné formální předpisy. Například nemá se říci nahlas, že je něco (v naší republice nebo v našem konzumním spolku) v pořádku, nýbrž nahlas se má říci, že tam něco není v pořádku. Nahlas má se mluvit o korupci, zlořádech, machinacích a podobně; o lepších stránkách života se má mluvit šeptem a po straně. Neříká se někomu do očí, že má krásné oči nebo že je moudrý a vůbec správný; do očí se mu má říci, že dejme tomu něčemu nerozumí nebo že je nám známo, kdo má na hlavě máslo, a podobně. Vůbec když už mluvíme nahlas a do očí, musíme přitom nalít čisté víno. Podobným zvykem je *mluviti po česku*. Když jsem „někomu něco řekl po česku“, tu jsem mu jistě nedal kochati se na krásách materštiny, nýbrž podivovati se mé ráznosti a — nu, tedy otevřenosti. Říkám to, jak si to myslím.

481

kročení rozvázných živlů nedojde k nějaké rvačce nebo dete-
nestraci. Z toho je zjevno, že rozváznost nevede k tomu, aby
se něco stalo, nýbrž aby se něco nestalo. Jakživo by se nesmělo
říci, že „dik zakročení rozvázných živlů vypukla Francouzská
revoluce“, nebo že „dik zakročení rozvázných živlů se rozpou-
tal boj na celé čáře“. Ještě dobře, že Pánbůh stvořil nejprve ne-
be a zemi a potom hovada i havěť polní, a teprve hodně poz-
ději (stvořili-li je vůbec) rozvázně živly. Jinak by bible začínala
slovy „Dik zakročení rozvázných živlů nedošlo k stvoření svě-
ta“. Za tím tečka a konec.

Co je požeňnané

I v tomto nevěreckém století zůstaly dvě věci požeňnané:
tloušťka a jisté stáří. Manželství například už není požeňnané,
ačkoliv je řekněme také tak nepřijemné; v nejlépeším případě je
požeňnané dětmi. Fakt, že tloušťka platí za požeňnanou, je
snad atavismus z dob kanibalských. Požeňnané stáří je to, ve
kterém se umírá. „Umřel v požeňnaném věku osmdesáti let.“
Tedy věk čtyř let, kdy dostal první kalhoty, nebyl nikterak po-
žeňnaný, ani věk čtrnácti let, kdy se poprvé zamiloval, ani hod-
ně pozdější věk, kdy dostal trochu rozumu. Je to fatální věc, že
požeňnaného věku dosáhneš teprve tím, že umřeš; to už je na
požeňnaní trochu pozdě.

Budování základů

Budovati základy je obecným národním zvykem v každé ve-
řejné činnosti. Jeden buduje základy našeho pojišťovnictví,
druhý opět základy odborných škol pro pěstění bourců, třetí
pak základy klusáctví a čtvrtý základy mravního hnutí pro

480

Mluvití jménem

Mluvití jménem všech, jménem stavu, jménem každého jednotlivého Čecha neb podobně je národní obyčej provozovaný při každém veřejném mlúvení. Je odkoukan asi soudcům, kteří odjakživa vynášeli rozsudky „jménem Jeho Veličenstva“, ježto by to jistě nemělo tu pravou a hroznou platnost, kdyby je vynášeli s formulí „aby nestála řeč“ nebo „když jsme tak pěkně pohromadě, tak vás odsuzuji k deseti letům vězení“. Podobně veřejný mluvčí si myslí, že by to, co říká, nemělo tu pravou a hroznou platnost, kdyby to neřikal „jménem všech“, nýbrž sám za sebe nebo jen proto, aby nestála řeč. K tomu, aby člověk mluvil jménem všech, není naprosto nutno, aby něco věděl o smýšlení dotyčných všech nebo aby si dotyční všichni v tu chvíli vůbec něco mysliili. Třeba řečník prohlašuje jménem všech, že poměry v obecní radě jsou prostě neudržitelné, zatímco všichni myslí na to, že je tady v sále hrozně horko a že už toho ten partyka napovídá dost. Mluvití jménem všech je velmi zábavné, neboť dává to mluvčímu kuráž tvrdit věci, které by se přece jen ostýchal nebo rozpakoval pronášet jako své vlastní mínění.

Mítí své vlastní mínění

Mítí své vlastní mínění je podobný zvyk jako mít v hospodě svou vlastní sklenici. Tu sklenici sice její uživatel nebo majitel nevyrobil sám; je to tovární zboží, obyčejný neřad z litého skla, jakých je hromada v každé hospodě, nu ale je na ni znaménko, a je to vlastní sklenice pana rady, a pan rada z ní pije každého večera. Podstatné na věci není ta sklenice, nýbrž to, že se z ní pije každého večera na téže židli v téže hospodě. Totéž je podstatou vlastního mínění: aby měl člověk své vlastní mínění,

482

musí k němu mít dnes a denně stejné okolnosti, takový, abych tak řekl, rezervovaný stůl v životě.

Vlastnictví

Víte, kdo je nejbohatší? To se rozumí, že milenci; ne však pro různé duševní poklady a državy, nýbrž pro celou spoustu hmotných věcí, které si beztrestně přisvojují. „Pamatuješ se, Pepo, na tu naši lavičku? Viš, tam v našem lese, co jsme tenkrát šli?“ Těm nestydím stačí, aby tamtudy jednou šli, a už je to jejich!

V obecném zájmu

V obecném zájmu například není, aby zámečník dělal dobré zámky (to je jeho, a ne obecná věc), nýbrž aby vedl opozici v místní záložně. Není v obecném zájmu, aby pan berní vybral daně, nýbrž aby organizoval nějakou stranu obecných zájemníků. Tomu se říká veřejné zásluhy. Kdo dělal laciné zájmy nebo vzorné účty nebo vůbec to, co uměl, na místě, kde byl postaven, nedostane olivový věnec veřejných zásluh. Obecný zájem je něco jako obecní pastvina: může tam každý; zde je — v opaku k biblickému slovu — mnoho vyvolených, ale málo povoláních. K obecnému zájmu není třeba zvláštních znalostí; naopak zvláštní znalosti zužují takzvané široké hledisko obecného zájmu. Každá moderní obec má mít pro děti několik obecních hřišť a pro dospělé několik obecných zájmů.

483

Položit si otázku

Toto je praktický trik, jak otázku zdolat: neboť jakmile otázku položíte, nemůže se už bránit. Je to, jako byste nejdřív položili boxera do provazů nebo na prkna, dokonce ho svázali a pak do něho začali mlátit. Ve skutečnosti žádná pořádná, aktuální otázka neleží ani nestojí, nýbrž běhá po světě, vrtí se bou, má sterou podobu a steré užití; místo ní tedy dovlečeme do ringu vycpaného panáka, který jí je trochu podoben, ač je vycpán jen pilinami; tohoto panáka potom „položíme“ místo otázky, a je to.

Myslíte, že si hraju se slovy? Kdyby většina otázek nebyla jenom vycpaná, nebyla by většina našich odpovědí a řešení tak marná.

Ujmuti se slova

Tady už mne zřejmě jen šálí usus verbi: když čtu, že se někdo někde „ujal slova“, mám představu, že se ho ujal tak, jako by se ujímal sirotka: tak šlechetně a obětavě, že tomu slovu bylo křivděno, že bylo utlačeno nebo zapomenuto, a tu tedy že ten člověk vstal a řekl: „Proboha vás prosím, lidičky, buďte tak hodní, já nevím, jak to říci, ale tuhle je jedno slovo, které leží mezi námi na zemi jako žebráček, a nikdo z pánů řečníků se k němu neschýlí, aby mu pomohl na nohy; a tak jsem chtěl jaksi poprosit, abyste se nad ním jako slitovali.“ A tu by řekl to sirotčí, ušlápnuté, všemi zapomenuté slovo, a bylo by to dejme tomu „láska“ nebo „odpuštění si, co jsme si“, nebo „všichni naši bližní“ — slovo, které opravdu nemá zastoupení na politických schůzích či valných hromadách, kde právě se lidé „ujímají slova“. To však rozhodně není národním zvykem.

Lidové noviny 3. a 8. 8. a 14. 10.

484

RES AD TRIARIOS PERVENIT

Těto věty užíval Caesar, když šlo v nějaké mele do tuhého; teprve tehdy zasáhli do boje triariové, nejstarší vojáci, a ti to musili vyhrát. Roku 1916 došlo na naše nejstarší veterány: na IV. třídu Akademie; bohužel ti to, jak se zdá, nevyhráli.

Nemám tady na venkově akta celé aféry; jen náhodou dostalo se mi do rukou v novinách prohlášení prezidia České akademie, z něhož vyrozumívám tolik: že Karel Dostál-Lutinov se už dožral na to, že mu pořád strkají nos do jeho smutně známé rakousko-vlastenecké válečné lidové písně, a napsal, jak se zdá, v Hanáckých listech, že neblahý výtvor složil na pozvání České akademie a dostal za to od ní cenu. Na toto velmi povážlivé obvinění tedy Akademie odpovídá; z toho vyjímám tolik: Soutěž na vlasteneckou báseň si vymyslel roku 1916 prezident zemské správní komise hrabě Schönborn a přišel s tím na sekretáře Akademie p. Heritese. Ten mu „slibil, že *stolá poradu* složenou ze zástupců rozličných korporací. Pak byla soutěž vypsána a přihlášky k ní přijímala podle znění soutěže kancelář Akademie. Sešlo se jich 168, ale cena nemohla býti udělena pro malou hodnotu zaslanych prací. Proto se usnesla vypsatí soutěž užší, k níž byli pozváni spisovatelé jí ustanovení. Pozváni to podle usnesení poroty vykonal p. Herites.“ Archivovaný oklep tohoto pozvání „jest na papíru s firmou Česká akademie a podepsán jest jménem p. Heritesovým, s přídavkem, sekretář IV. třídy Č. ak.“, jímž tehdy byl a posud jest. Jinak není v pozvání nejmenší zmínky o Akademii, naopak počíná se slovy: „Ze všech českých sdružení literárních a hudebních složená porota... usnesla se k dosažení cíle vypsatí užší soutěž... Česká akademie soutěže této nevypisovala, poroty k ní neustavovala, nikoho k ní nevyzývala, o ceně nerozhodovala ani jí nevyplácela, a míra, jakou při celé té věci byla zúčastněna, sotva převyšovala nejmenší míru toho, co roku 1916 a 1917 tehdejší

485